

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle Kaivoslaki Nyt -aloitteesta

Matti Ylönen, VTT, Tutkijatohtori, Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto, matti.v.ylonen@helsinki.fi

3.12.2019, täsmennetty versio

Kiitos mahdollisuudesta kommentoida Kaivoslaki Nyt -kansalaisaloitetta (Kaivoslaki Nyt 2019). Rajoitan lausuntoni kaivoslakialoitteen pykälään 100 § (Louhintamaksu, kaivosmineraalivero ja maksut).¹ Totean tässä lausunnossa tilinpäätösten läpikäyntiin perustuen, että **metallimalmikaivosyhtiöiden vuosina 2015–2017 maksamat noin 26,7 miljoonan euron tuloverot vastaavat noin 4,5 prosenttia voitollisten yhtiöiden tuona ajanjaksona tekemästä 596,8 miljoonan euron liiketuloksesta**. Trendi on jatkunut saman tyyppisenä koko 2010-luvun. Kuitenkin kaivosteollisuuden oma järjestö ICM on arvioinut että 20 suurella kaivoskonsernilla **yhteisöverojen ja rojaltien suhde voittoihin (ns. PBTIR) oli globaalisti yhteensä 43 prosenttia vuosina 2013–2017**. Vaikka luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, on epäsuhta huomionarvoinen. Kaivosveron puute on kansainvälisesti erikoista myös, kun ottaa huomioon miten hyvän toimintaympäristön Suomi kaivosyhtiöille antaa. **Kaivosvero olisi paras toteuttaa joko kaivosrojaltiverona tai ylimääräisenä nettotuloon perustuvana yhteisöverona**. Lisäksi tuon lausunnossa esiin mm. sen, että sähköveroluokan korotuksen vaikutus *metallimalmikaivoksiin* olisi ollut vuositason 13–18 miljoonaa euroa vuosina 2015–2017. Julkisuudessa on puhuttu yleisesti 30 miljoonan vuositason vaikutuksesta kaivosalalla.

1. Metallimalmikaivosten veronmaksu on ollut vähäistä

Kaivosyhtiöiden veronmaksua on Suomessa selvitetty viimeksi Finnwatch-järjestön vuonna 2016 julkaisemassa raportissa. Vuosiin 2011–2014 keskittynyt raportti osoitti, kuinka Suomen verolainsäädännön puutteet sallivat ulkomaisten kaivosyhtiöiden louhia Suomesta malmeja ilman, että suomalaisille jää tästä kunnollista korvausta.

Varovaisen arvion mukaan First Quantum Mineralsin (Kevitsa ja Pyhäsalmi) sekä Agnico Eagle Minesin (Kittilän Suurikuusikko) verosuunnittelusta aiheutui Suomen valtiolle 49 miljoonan euron yhteisöverojen menetykset. Veromenetykset olivat 53 prosenttia suhteutettuna kaikkien Suomessa toimivien 12 metallikaivoksen voitosta maksettuihin 92 miljoonan euron veroon samalla ajanjaksolla (Finnwatch 2016).

Vuonna 2018 Suomessa toimi yhdeksän emoyhtiön omistamana 11 metallimalmikaivosta, joista olen koonnut keskeisiä taloustietoja yhtiöiden vuosien 2015–2017 tilinpäätöksistä taulukkoon 1. Tältä osin lausunto päivittää Finnwatchin raporttia, vaikka yhtä laajan selvityksen tekeminen ei ollutkaan mahdollista.

Taulukko 1. Merkittävät metallimalmikaivostoimintaa harjoittavat yritykset Suomessa

Kaivos	Emoyhtiö (kotimaa)	Kaivosyhtiö ja muut merkittävät tytäryhtiöt	Myynti yhteensä ^a	Liiketulos	Maksetut yhteisöverot	Oma pääoma ^b	Vieras pääoma ^c	Omavaraisuus-aste
Jokisivu ja Orivesi	Dragon Mining Ltd. (Australia)	Dragon Mining OY	96 031 060	16 155 056	0	-1 817 868	24 434 586	-8,04 %
Kemi	Outokumpu OYJ (Suomi)	Outokumpu Chrome OY ^d	1 390 502 195	303 660 068	0	426 744 421	254 118 165	62,68 %
Kevitsa ja Kylylahti	Boliden AB (Ruotsi)	Boliden Kevitsa Mining	566 589 699	-85 564 999	0	731 356 478	61 480 421	92,25 %
		Boliden Kylylahti Oy ^e	224 183 416	8 024 530	2 445 356	-334 180	61 387 993	-0,55 %
		Boliden Finnex Oy	3 604 693	-9 591 000	0	17 709 981	10 703 508	62,33 %
Kittilä	Agnico Eagle Mines Ltd. (Kanada)	Agnico Eagle Finland Oy	707 361 166	114 732 647	3 505 964	244 017 469	415 856 750	36,98 %
Laiva	Nordic Gold inc. [ent. Firesteel resources inc.] (Kanada)	Nordic Mines OY	31 421	-20 727 826,44	0	1 113 727	36 266 793	2,98 %
Pampalo	Endomines AB (Ruotsi)	Endomines OY	39 962 410	-31 636 781	0	594 631	14 344 988	3,98 %
Pyhäsalmi	First Quantum Minerals Ltd. (Kanada)	Pyhäsalmi Finland OY	375 008 377	154 310 483	4 398 683	59 165 778	51 641 035	53,40 %
		Inmet Finland Oy	1 408 414	21 747	16 283 589	302 431 491	180 162 804	62,67 %
		Sotkamo Silver OY	79 047	-2 533 909	0	1 821 994	16 533 970	9,93 %
Sotkamo	Terrafame Group Oy (Suomi)	Terrafame OY (Suomi) ^f	323 589 442	-232 487 767	0	295 643 000	322 868 000	48 %
Yhteensä			3 728 351 339		26 633 592			

^a Jos tilinpäätöksen liitetiedoissa on eritelty malmien myynti (Endomines), on käytetty tätä lukua. Muussa tapauksessa liikevaihto; ^b Sisältää poistoerot; ^c Sisältää varaukset; ^d Outokumpu Chrome operoi Kemin kaivoksen lisäksi myös ferrokromitehdasta; ^e Boliden Kylylahti Oy:n vuoden 2015 tilikausi 1.7.2014–31.12.2015; ^f Terrafame Oy:n vuoden 2015 tilikausi 5.6.2016–31.12.2015. Emoyhtiö Terrafame Group Oy (omistus 71%), ks. Terrafame Group Oy 2017: 6) ei ole maksanut tuloveroja.

¹ Louhintamaksu olisi vähintään 50 senttiä jokaista louhittua maa-aineistonnä kohden. Kaivosmineraalivero olisi vähintään 12,0 prosenttia tuotettujen kaivosmineraalien lasketusta arvosta mineraalien vuotuinen keskiarvohinnan mukaan laskettuna.

Selvästi tappiollisia kaivoksia olivat ymmärrettävästi alkuvaiheen kaivos Hankkeet Laiva, Pampalo ja Sotkamo Silverin kaivos. Outokumpu Chrome Oy teki kovinta liikeluostasta (yht. 304m€), mutta yhtiö ei ole maksanut yhteisöveroa, koska se on voinut maksaa konserniavustusta tappiollisille konserniyhtiöille. Pyhäsalmi Finland Oy teki 154m€ liikeluoksen, Agnico Eagle Finland OY:n (Kittilä) liikeluosto oli 115m€, Dragon Mining Oy:n (Jokisivu ja Orivesi) liikeluosto oli 16m€ ja Boliden Kylylahti Oy liikeluosto 8m€. Yhteensä näiden liikeluosteltaan voitollisten kaivosten liikeluosto oli noin 596,8m€.

Myös Bolidenin vuonna 2016 First Quantum Mineralsilta ostama Kevitsa on ollut 2010-luvulla hyvin tuottoisa (Finnwatch 2016). Tarkasteluajanjaksolla sen tuloksen veti kuitenkin negatiiviseksi kaivosoikeuksien arvoon tehty 132 miljoonan euron alaskirjaus. Se perustui tilinpäätösten mukaan yhtiön näkemykseen kuparin ja nikkelin 22 vuoden hintakehityksestä.²

Pyhäsalmen kaivoksen kaksi yhtiötä maksoivat tuloveroja tarkasteluajanjaksolla yhteensä noin 20,7 miljoonaa euroa. Lisäksi Kittilän kaivokselta maksettiin tuloveroja 3,5 miljoonaa ja Kylylahden kaivokselta 2,5 miljoonaa. **Yhteensä nämä kaivosyhtiöiden vuosina 2015–2017 maksamat noin 26,7 miljoonan euron tuloverot vastaavat noin 4,5 prosenttia edellä mainitusta 596,8 miljoonan euron liikeluostesta.** Vaikka liikeluostolaskelmasta poistaisi Outokummun, jäisi tämä suhde silti vain alle kymmeneen prosenttiin, eli selvästi alle Suomen 20 prosentin yhteisöverokannan.

Kaivosalan verosuunnittelua tehdään muun muassa alikapitalisoinnilla (laatikko 1), välttämällä lähdeveroja kotiuttamalla voittoja esimerkiksi Ruotsiin rekisteröityjen holding-yhtiöiden avulla, sekä kaivosten että kaivosoikeuksien luovutukseen liittyvällä verosuunnittelulla (Finnwatch 2016). Esimerkiksi jälkimmäisestä käy Kevitsan kaivos, jonka FQM myi Bolidenille vuonna 2016. On mahdollista että Ruotsiin rekisteröity holding-yhtiörakenne auttoi välttämään suomalaisen yhtiön osakekaupasta normaalisti maksettavan varainsiirtoveron kaupan yhteydessä (Finnwatch 2016: 17). Finnwatchin raportin jälkeen ainakin Laivan kaivoksen kanadalainen omistaja Nordic Gold Inc. (ent. Firesteel Resources Inc.) on järjestänyt omistuksen ruotsalaisen holding-yhtiön kautta (Nordic Gold Oy 2017: 2).

Laatikko 1. Alikapitalisoinnilla vältellään edelleen veroja

Yksi Finnwatchin vuoden 2016 raportissa käsitelty verojen välttelyn muoto oli ulkomaisilta konserniyhtiöiltä otetuilla lainoilla tehty alikapitalisointi. Vuonna 2014 ensimmäisen kerran sovellettu uusi korkovähennysrajoituslainsäädäntö rajoitti alikapitalisoinnin käyttömahdollisuuksia verosuunnittelussa, mutta ei poistanut sitä. Tämä näkyy kaivosyhtiöiden tilinpäätöksistä. Esimerkiksi Agnico Eagle Minesin verosuunnittelujärjestelyt osin saman tyyppisiä kuin Finnwatchin vuoden 2016 raportissa havaitut. Agnico Eagle Finland Oy:n 660 miljoonan taseen loppusummasta noin puolet (328m€, v. 2017) koostui konserniyhtiölainasta, jonka Agnico Eagle Finland Oy oli ottanut hollantilaiselta Agnico-Eagle Mines Coöperatielta 4,64 prosentin korolla. Agnico-Eagle Mines Coöperatie on puolestaan lainannut varansa Barbadosille rekisteröidyltä konserniyhtiöltä AE (Barbados) Ltd. Lainasumma on kasvanut vuoden 2014 jälkeen 10 miljoonalla eurolla. Agnico Eagle Finland on maksanut Agnico-Eagle Mines Coöperatielle 65,4 miljoonaa euroa korkokuluja vuosina 2015–2017. Myös Inmet Finland OY:lla on 179 miljoonan konserniyhtiölaina (2017), mikä vastaa Finnwatchin raportissa vuonna 2016 kuvattua tilannetta. Yhtiö on pienentänyt Suomessa verotettavaa voittoa maksamalla vuosina 2015–2017 konsernin sisäisiä korkokuluja yli 29 miljoonalla eurolla.

Agnico Eagle Minesin toimitusjohtaja Jani Löönen totesi tammikuussa 2019 verkkouutisissa, että ”Kittilän kaivokseen on yhtiön mukaan upponnut vuoteen 2018 mennessä investointeja ja käyttökustannuksia yhteensä 1,9 – 2 miljardia euroa, kun kulan myynnistä on saatu tuloja vain 1,6 miljardia euroa. Operaation kassavirta on 13 vuoden jälkeen noin 300-400 miljoonaa euroa negatiivinen” (Verkkouutiset 2019). Yhtiö arvioi samassa jutussa kassavirran kääntyvän positiiviseksi vuonna 2021 (Iltasanomat 2019). **Kun Kittilän kaivoksen arvioitu toiminta-aika ulottuu vuoteen 2035 (Agnico Eagle Mines 2018), tulee vuosina 2021–2035 tehtävä liikeluosto nousemaan satoihin miljooniin euroihin.** Kaivosteollisuudessa investointien kuoletusajat ovat aina pitkiä, ja tämä on luonnollinen osa alan liiketoimintamallia.

² Yhtiö arvioi kuparin hinnan 22 vuoden kehityksen 2,83 USD / paina ja nikkelille 7,50 USD / pauna (Boliden Kevitsa Mining Oy 2016). Vain vuotta aiemmin kaivoksen edellinen omistaja First Quantum Minerals oli tilinpäätöksessä arvioinut että realistinen ennuste kuparin pitkän aikavälin hinnalle on 2,97 USD / pauna ja nikkelille 8,00 USD / pauna (First Quantum Minerals Oy 2015).

Kaivosveroa on vastustettu vedoten Rinteen hallituksen hallitusohjelmassa linjatun kaivosten sähköveroluokan muutoksen kustannuksiin. Tässä yhteydessä mainitaan samassa keskustelussa usein kaivosvero ja sähköveroluokan muutoksesta kaivosteollisuudelle arvioitunut 30 miljoonan euron kulut. Nämä kulut on oletettavasti laskettu koko kaivosteollisuudelle metallimalmikaivosten sijaan.

Taulukossa 2 on laskettu sähköveroluokan muutoksen vaikutus niille *metallimalmikaivoksille*, joiden sähkönkulutustiedot löytyvät kaivosalan kaivosvastuu.fi -sivustolta vuosille 2015–2018. Sähköveron korotuksen vaikutus tarkastelluille metallimalmikaivoksille olisi vuosina 2015–2018 ollut tämän perusteella noin 13–18 miljoonaa euroa per vuosi.

Taulukko 2. Kuinka sähköverohuojennuksen poisto olisi vaikuttanut metallimalmikaivoksiin? (kWh)				
Kaivos	2018	2017	2016	2015
Kittilä	233 000 000	225 000 000	221 000 000	195 000 000
Kevitsa	335 000 000	347 000 000 ^a	340 000 000	329 000 000
Kylylahti	38 800 000	37 300 000	38 000 000	37 100 000
Jokisivu ja Orivesi	22 600 000	23 500 000	26 000 000	29 000 000
Laiva	– ^b	6 000 000	6 000 000	– ^b
Pampalo	– ^b	15 700 000	15 100 000	22 600 000
Kemi	87 600 000	74 300 000	73 300 000	70 300 000
Pyhäsalmi	77 700 000	77 300 000	81 000 000	82 000 000
Sotkamo	383 200 000	383 000 000	315 000 000	100 000 000
Sotkamo Silver	– ^b	860 000	860 000	690 000
Yhteensä kWh:	1 177 900 000	1 189 960 000	1 116 260 000	865 690 000
0,0155 eur/KWh veronkorotuksen laskennallinen vaikutus:^c	18 257 450 €	18 444 380 €	17 302 030 €	13 418 195 €
Lähde: Kaivosvastuu.fi -sivuston yhteiskuntavastuuraportit. a) Kevitsan vuoden 2017 raportti listaa kahdella eri rivillä sähkön kulutukseksi 347GWh ja 329 GWh. Muina vuosina tällaista käytäntöä ei näy, joten oletettavasti kyse on virheestä. Jos sähkönkulutus on todella ollut 2017 vuonna 676 GWh, olisi hypoteettinen veronkorotus kaikkien metallimalmikaivosten osalta ollut tuolloin 23,4m€. b) tieto puuttuu c) 0,0155€ (eli 1,55 senttiä) on laskettu vähentämällä veroluokka 1:n sähköverosta (2,253 snt/kWh) kaivostoiminnan alennetun veroluokan 2 sähkövero (0,703 snt/kWh, ks. Valtiovarainministeriö 2019).				

Aiempaa kaivosten alempaa sähköverokanta voidaan pitää kaivosalalle suunnattuna verokannustimena, joita on viime vuosina kritisoitu kansainvälisten järjestöjen raporteissa (esim. Maailmanpankki 2013; Readhead 2018). Ilmeisesti tällä hallituskaudella sähköveroa ollaan joka tapauksessa myös alentamassa. Sähkövero on myös itsessään soveltumaton vero etenkin niiden kaivosten arvonlisän verotukseen jotka ovat hyvin kannattavia, koska se pohjautuu tuotantoon eikä malmien arvoon.

2. Kaivosverotus on kansainvälinen trendi

Kaivosteollisuus poikkeaa suurimmasta osasta muita teollisuudenaloja siinä, että toimintaa ei voida siirtää suoraan ulkomaille. Kaivostoiminnasta syntyy tyypillisesti usein ympäristö- ja muita haittoja, jotka voivat myös häiritä toisia elinkeinoja (kuten turismia).

Toimintaan liittyy lähtökohtaisesti kuitenkin myös suurempia riskejä, jotka toteutuvat harvoin mutta joiden rahallinen mittakaava voi olla valtava. Talvivaaran satoja miljoonia julkista rahaa vaatinut katastrofi on varoittava esimerkki: sen tuhojen korvaaminen on vaatinut satoja miljoonia euroja. Sekä paikalliset että suuremmat haittavaikutukset puoltavat kaivosveron keräämistä. Lisäksi sen puolesta puhuvat yleiset oikeudenmukaisuusnäkökulmat: kaivosyhtiöille annetaan yksinoikeus ainutkertaisen luonnonvaran hyödyntämiseen, ja yhteiskunnan tulee saada tästä riittävä korvaus.³

³ Yhteisövero ei ole riittävä työkalu tähän kahdesta syystä. Ensiksi, kuten jäljempänä esitän, merkittäviä voittoja tehneet kaivosyhtiöt ovat maksaneet sitä vain vähän. OECD:n äskeisen analyysin mukaan puutteellinen kansainvälinen verojärjestelmä on luonut kaivosyhtiöille monia työkaluja verojen välttelyyn (Readhead 2018). Toiseksi, yhteisövero on lähtökohtaisesti korvaus toimivasta oikeusvaltiosta, infrastruktuurista ja osakeyhtiömuodon tuomasta rajoitetusta vastuusta ”normaalien”, vaikutuksiltaan rajallisten konkurssien tapauksessa.

Kaivosalan yhtiöiden järjestö ICMM kartoitti äskeisessä raportissaan kahdenkymmenen jäsenyrityksensä veronmaksua vuosina 2013–2017. Yritysten kotivaltiot olivat Australia (4 yritystä), Britannia, Japani ja Kanada (ä 3), Etelä-Afrikka ja Yhdysvallat (ä 2), sekä muut maat (3). Vaikka yhtiöiden nimiä ei kerrottu, oli raportin mukaan mukana myös kaivostoimintaa Suomessa harjoittavia yrityksiä.

ICMM vertasi yhtiöiden maksamia tuloveroja ja rojalteja niiden yhteenlaskettuun voittoon ennen veroja, arvonalennuksia, verovähennyskelvottomia satunnaisia eriä sekä rojalteja (ns. PBTIR). Tällä kaavalla laskettuna yritykset olivat tehneet 214,8 miljardia dollaria voittoja, josta ne olivat maksaneet yhteisöveroja 73 miljardia dollaria (29%) sekä rojalteja 36 miljardia dollaria (14%) voitoista. **Yhteisöverojen ja rojaltien suhde voittoihin oli näillä 20 konsernilla globaalisti yhteensä 43 prosenttia.** Vaikka laskukaavat eivät ole täysin vertailukelpoisia, osoittaa arvio Suomen verojärjestelmän avokäisyyden kansainvälisille kaivosyhtiöille.

Maailmanpankin mukaan **kaivosalan rojaltijärjestelmät** ovat hyvin yleisiä ja ne **nauttivat laajaa hyväksyntää kaivosteollisuudessa** ja paikallisyhteisöissä (Maailmanpankki 2013: 10). Suuri osa maailman merkittävistä kaivosmaista onkin ottanut käyttöön kaivosveron. Työ- ja elinkeinoministeriö tilasi 2010-luvun alussa selvityksen ruotsalaiselta kaivostoiminnan professorilta. Selvitys jakoi maailman kaivosmaat kolmeen kategoriaan:

1. Merkittävää kaivosteollisuutta omaavat maat jotka nostavat kaivosverojaan
2. Vakaat valtiot joilla ei ole merkittävää markkinaosuutta mutta jotka silti kehittävät kaivosverotustaan
3. Pääasiassa kehitysmaat jotka haluavat lisätä markkinaosuuksiaan mutta jotka eivät kykene tarjoamaan vakaata toimintaympäristöä. Näiden maiden täytyy pitää kaivosverotuksensa alhaisena houkutellessaan investointeja. (Ericsson & Farooki 2012, 10–11)

Myös Irlannin kaivostoiminnan taloudellisia vaikutuksia käsitellyt selvitys toteaa, että ”mineraalivaroja omaavat maat ovat maailmanlaajuisesti asettaneet veroja ja rojaltimaksuja kaivosyhtiöille, sekä neuvotelleet uudelleen vanhoja sopimuksia” (Indecon 2013: 2). Tulevaisuudessa **kiihtyvä kilpailu luonnonvaroista tulee lisäämään entisestään alan kiinnostavuutta** sijoittajille, mikä yhtäältä kasvattaa sijoittajien riskinottoa ja toisaalta lisää painetta toiminnan hyötyjen oikeudenmukaiseen jakoon valtioiden ja yritysten välillä (Maennling 2019).

Kaivosalaa seuraava Fraser Institute -ajatushautomon mukaan **Suomi on maailman kolmanneksi houkuttelevin sijoituskohte maailmassa policy perception -mittarilla.** Suomen edellä policy perception -mittarilla ovat vain Kanadan Saskatchewan ja Yhdysvaltojen Nevada.⁴ **Saskatchewanissa yhteisöverotaso on 27%, minkä lisäksi kaivosyhtiöt maksavat toiminnan laajuudesta riippuen veroa viisi tai 10 prosenttia nettotuotosta.** Nevadassa yhteisövero on yrityksestä riippuen 25–30 prosenttia, minkä lisäksi peritään 2–5 prosentin kaivosveroa.

Suomessa yhteisövero on vain 20 prosenttia ja ylimääräiset maksut on rajattu maanomistajille maksettaviin hyvin pieniin korvauksiin. **Kaivosteollisuuden näkökulmasta Suomea houkuttelevammat maat pitävät siis kaivosveroa ja Suomea korkeampaa yhteisöveroa.**

Suomen valtio on tukenut kaivoksia myös kaivosyhtiöitä vahvasti suosivalla lainsäädännöllä, vakaalla toimintaympäristöllä, osaavalla työvoimalla ja esimerkiksi Geologian tutkimuskeskuksen tuottamalla, vapaasti käytettävillä tietoaisteistoilla. Kaivosala ei Suomessa ole erityisen työvoimavaltaista, mistä syystä kaivosten verotus ei toteudu myöskään työvoiman verotuksen kautta.

Kuntien palvelujen järjestäminen kaivosten työntekijöille maksaa paljon etenkin pienillä paikkakunnilla tilanteessa, ja niiden suunnittelu voi olla vaikeaa etenkin loppuvaiheen kaivoksissa jossa toiminta saatetaan keskeyttää markkinatilanteen muuttuessa.

3. Minkälainen kaivosverojärjestelmä?

Vaikka Kaivoslaki Nyt -aloitteen tavoite on hyvä, harkitsisin vielä siinä esitettyä verojärjestelmää. Etenkin 12 prosentin vero tuotettujen kaivosmineraalien lasketusta arvosta mineraalien vuotuinen keskiarvohinnan mukaan laskettuna tuntuu kansainvälisessä vertailussa erittäin korkealta. Tällaisena vero voisi estää kenties merkittävästikin kaivosalan toimintaa. Lisäksi voidaan kysyä, kannattako

⁴ Fraser Institute 2018, s. 2. Sijoitus on kolmas myös taxation regime -mittarilla.

kansantalouden mittakaavassa pienehköille (vaikkakin paikallisesti merkittävälle) verotuloille tehdä omaa rahastoaan. Sen hallinnointi maksaisi jonkin verran.

Poliittisessa keskustelussa viime vuosina ollut kaivannaisten arvoon perustuva muutaman prosentin rojaltilvero olisi realistinen ja järkevä malli, joka mahdollistaisi alan kehityksen ja takaisi valtiolle nykyistä paremmin sille kuuluvan korvauksen ainutkertaisten luonnonvarojen käytöstä. Verotulot voitaisiin jakaa valtion ja kuntien kesken samaan tapaan kuin yhteisöverossa tällä hetkellä.

Olisi hyvä selvittää myös korkeampaa yhteisöverokantaa kaivosyhtiöille, samaan tyyliin kuin miten Norjassa verotetaan öljy-yhtiöitä. Tällöin erityisen tärkeää kuitenkin olisi, että keinotekoisien voitonsiirron mahdollisuudet saataisiin tehokkaasti tukittua.

Lisäksi olisi tärkeää verottaa Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaisesti kaivosoikeuksien myyntivoittoja Suomessa silloinkin, kun ne ovat ulkomaisten yhteisöjen omistuksessa.

Lähteet⁵

Agnico Eagle Finland Oy (2015). *Tasekirja 1.1.–31.12.2015*. Kittilä: Agnico Eagle Finland Oy

Agnico Eagle Mines (2018). *Form 20F: Agnico Eagle Mines Limited*. Tilinpäätös. <http://d18m0p25nwr6d.cloudfront.net/CIK-0000002809/98475805-3684-48f1-8f37-2d42ed0931cf.pdf>

Boliden (2014). Boliden's acquisition of Kylylahti approved. Lehdistötiedote, 20.8.2014. <https://www.boliden.com/globalassets/investor-relations/reports-and-presentations/capital-markets-day/2014/kylylahti/2-bolidens-acquisition-of-kylylahti-approved.pdf>

Boliden Kevitsa Mining Oy (2016). Tilinpäätös, tilikausi 1.1.2016–31.12.2016.

Ericsson, Magnus ja Masuma Farooki (2012). *Taxation in the Mining Sector – Selected Case Studies*. Tukholma: Raw Materials Group.

Finnwatch (2016). *Kaivosverotuksen kehitysmää: Selvitys metallimalmeja louhivien kaivosyhtiöiden veronmaksusta ja verosuunnittelusta Suomessa*. Lauri Finér ja Matti Ylönen. Helsinki: Finnwatch.

Fraser Institute (2018). Fraser Institute Annual Survey of Mining Companies 2018. <https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/annual-survey-of-mining-companies-2018.pdf>

Iltasanomat (2019). ”Kaivosteollisuus uskoo kaivosveron tulevan – ”Olisi hyvä, että olisi ensin jotain verotettavaa”, *Iltä-Sanomat* 19.1.2019. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000005968871.html>

Indecon (2013). Assessment of Economic Contribution of Mineral Exploration and Mining in Ireland Report Submitted to Department of Communications, Energy and Natural Resources.

Kaivoslaki Nyt (2019). *Kaivoslaki Nyt*. <http://www.kaivoslakinyt.fi>

Maailmanpankki (2013). *How To Improve Mining Tax Administration And Collection Frameworks*. Washington D.C.: World Bank.

Maaseudun tulevaisuus (2019). ”Kaivosteollisuus ryöpyttää hallitusohjelmaa: ”Kohtuuton, kuin ostoslista, ei perustu kokemukseen eikä keskusteluun”, 17.6.2019. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.451765>

Maennling, Nicholas (2019). ”Seven trends shaping the future of the mining and metals industry”, *World Economic Forum*, 20.3.2019, <https://www.weforum.org/agenda/2019/03/seven-trends-shaping-the-future-of-the-mining-and-metals-sector/>

Nordic Gold Oy (2017). *Nordic Gold Oy (Nordic Mines Oy) Bokslut*. Mattilanperä: Nordic Gold Oy.

Readhead, A. (2018). *Tax incentive in mining: Minimising risks to revenue*. Pariisi ja Ottawa: OECD ja Intergovernmental forum on mining, metals and sustainable development.

Terrafame Group Oy (2017). *Tilinpäätös ja toimintakertomus 1.1.2017–31.12.2017*.

Valtiovarainministeriö (2019). Energiaverotus. Www-sivusto. <https://vm.fi/energiaverotus>, luettu 1.12.19

Verkkouutiset (2019). ”Kaivosteollisuus pitää verotustaan Ruotsia korkeampana”, *Verkkouutiset* 17.1.2019, <https://www.verkkouutiset.fi/kaivosteollisuus-pitaa-verotustaan-ruotsia-korkeampana/>

⁵ Alla olevien lähteiden lisäksi valmistelussa on käyty läpi muitakin mainittujen konserniyhtiöiden tilinpäätöksiä tarkasteluajanjaksolta Suomesta, Ruotsista, Alankomaista ja Kanadasta.